

**SERVEI D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ A LES DONES DEL
CONSELL COMARCAL DE LA CERDANYA**

MEMÒRIA TÈCNICA D'ACTUACIONS 2014

ÍNDEX

1- ANTECEDENTS DEL SERVEI.....	2
2- DESCRIPCIÓ DEL SERVEI	2-4
2.1- Objectius del SIAD.....	3
2.2- Població destinatària.....	3
2.3- Serveis especialitzats del SIAD	3-4
3- RESULTATS OBTINGUTS EN L'ASSESSORAMENT GENERAL	4-8
3.1- Nombre total de casos atesos	4
3.2- Tipus i nombre de consultes rebudes.....	5-6
3.3- Distribució de les usuàries segons l'edat.....	6-7
3.4- Distribució de les usuàries segons el país d'origen	7
3.5- Distribució de les usuàries d'origen migrat, segons nacionalitat.....	7-8
3.6- Font de derivació	8
4- ACTUACIONS IMPULSADES PEL SERVEI.....	9-10
4.1- Suport a les associacions de dones.....	9
4.2- Activitats formatives.....	9-10
5- ACTUACIONS ON COL-LABORA EL SIAD.....	11
5.1- Cursos d'inserció laboral	11
6- PARTICIPACIÓ EN L'ELABORACIÓ DEL "PROTOCOL PER A L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA A L'ALT PIRINEU I ARAN"	11-14
6.1- Participació en la comissió interdisciplinària de treball i seguiment de casos de violència masclista	12-14
6.2- Participació en la sessió informativa del Protocol de prevenció de la mutilació genital femenina	14
7- ANNEXOS.....	15-16

1. ANTECEDENTS DEL SERVEI:

La Cerdanya, al 2010, era de les poques comarques que no disposava d'un servei adreçat a les dones. Aquesta necessitat, i l'interès mostrat per part de les associacions del territori, va fer que el 20 d'agost d'aquell mateix any es posés en marxa el nou Servei d'Informació i Atenció a les Dones a la comarca, amb la signatura del Contracte Programa 2010.

El primer any posada en funcionament, la tasca del SIAD va ser la de donar-se a conèixer per tota la comarca. Es van dedicar tots els esforços a situar el servei dintre de la xarxa de serveis del territori amb l'objectiu principal d'esdevenir un referent més a nivell comarcal en matèria de polítiques de dones.

El 2011 va ser l'any d'inici en la consolidació del servei, amb un augment de l'activitat en tots els nivells d'actuació dels què disposem, incrementant el nombre de dones ateses, iniciant projectes nous i col·laborant amb més agents del territori.

Des dels inicis del servei i fins a dia d'avui s'ha treballat per la consolidació i perquè el servei esdevingui un punt de referència per a les dones de la comarca. El nostre objectiu és oferir un espai dinàmic i resolutiu, així com a promotor d'activitats d'acord amb les necessitats i demandes de les dones del territori.

2. DESCRIPCIÓ DEL SERVEI

El Servei d'Informació i Atenció a les Dones és un servei públic, gratuït i confidencial format per un equip de professionals especialitzats amb l'objectiu principal d'informar, assessorar i orientar sobre tots aquells temes, serveis, activitats, ajuts i recursos d'interès per a les dones de la Cerdanya.

El SIAD de la Cerdanya està ubicat en un dels despatxos de l'àrea de Serveis Socials del Consell Comarcal de la Cerdanya, situat al centre de Puigcerdà. Un

espai privat que garanteix la màxima confidencialitat en l'atenció de les dones usuàries.

2.1- Objectius del SIAD:

- . Oferir un espai d'acollida i de referència per a les dones i els seus drets.
- . Informar dels recursos comunitaris d'atenció sanitària, social, legal, laboral i afavorir-ne l'ús per part de les dones.
- . Oferir assessorament jurídic i psicològic a les dones que ho sol·licitin.
- . Promoure xarxes de relació positiva i ajuda mútua, treballant amb la comunitat i el teixit associatiu femení.
- . Assessorar, orientar i realitzar una primera atenció a dones en situació de violència masclista.
- . Treballar coordinadament amb tots els serveis i organismes per aconseguir l'abordatge integral de la violència masclista.
- . Actuar com a observatori de la realitat de les dones de la comarca i participar en la definició de les línies prioritàries d'intervenció en els plans o programes de polítiques de dones.
- . Realitzar activitats de sensibilització social en matèria de gènere i igualtat.

2.2- Població destinatària:

A totes les dones de la comarca de la Cerdanya.

Als/les professionals, com entitats i associacions, que treballen en la lluita per la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

2.3- Serveis especialitzats del SIAD:

- **ASSESSORAMENT JURÍDIC:** Servei presencial, gratuït i confidencial que assessora i orienta sobre assumptes jurídics d'interès per a les dones, principalment sobre temes de separacions, custòdies d'infants, incompliments

de pensions i règims de visites, agressions sexuals i violència contra les dones. També, inicia els tràmits per a l'obtenció de la justícia gratuïta en tot es temes jurídics sobre els quals les dones necessitin obtenir una defensa dels seus drets.

Aquest any 2014 (gener –desembre) hi ha hagut 22 atencions realitzades pel servei d'assessorament jurídic amb consultes relatives a: separacions, violència de gènere, mesures sobre menors, drets laborals, etc.

- **ATENCIÓ PSICOLÒGICA:** Servei presencial i gratuït d'atenció psicològica per orientar i assessorar les dones que ho necessitin, i , de manera especial, les que passen per situacions de violència.

El servei d'atenció psicològica ha realitzat, en aquest 2014 (gener-desembre) 53 atencions.

En relació amb les 33 atencions realitzades el passat any, veiem com aquest servei s'està donant a conèixer en el territori i augmenta la seva demanda any rere any.

3. RESULTATS OBTINGUTS EN L'ASSESSORAMENT GENERAL:

3.1- Nombre total de casos atesos:

Nombre d'atencions realitzades	119
Nombre de dones ateses	62
Expedients nous oberts al 2012	32
Expedients nous oberts al 2013	31
Expedients nous oberts al 2014	39

(Taula: Dades pròpies relatives a l'any 2012-2014)

El nombre total de dones ateses és de 62, però s'han realitzat un total de 119 atencions entre aquestes dones, ja que en molts dels casos se n'ha fet un seguiment o se'ls ha resolt més d'una consulta o tema. En aquest 2014 s'han obert 39 expedients nous en relació als 31 expedients nous oberts al 2013 i els 32 al 2012, per tant, podem dir que continuem augmentant el nombre de casos any rere any, vers una consolidació progressiva del servei.

3.2- Tipus i nombre de consultes rebudes:

Com podem observar en el quadre següent, les temàtiques sobre les que més consulten les dones de la Cerdanya són aquelles relacionades amb els aspectes legals i especialment les relatives a divorcis i mesures sobre menors. També s'han tramitat, des del servei, moltes sol·licituds de justícia gratuïta perquè les usuàries sense recursos suficients poguessin dur a terme aquests tràmits legals.

Les segueixen les consultes relacionades amb situacions de violència de gènere o la demanda principal és l'assessorament legal, el suport psicològic i, en alguns casos, informació sobre ajuts econòmics per a les víctimes. A continuació hi han les consultes d'àmbit social, sobretot les relacionades amb prestacions econòmiques i temes d'estrangeria. I per últim estarien les consultes relacionades amb aspectes laborals.

Tipus de consulta		Nº consultes
Jurídica	Divorci / Separació	24
	Custòdia fills / Conveni regulador	21
	Incompliment de sentència	13
	Justícia gratuïta	17
	Altres	6

	Total	81
Laborals	Demanda de feina	1
	Informació jurídica laboral	2
	Total	3
Social	Estrangeria	11
	Habitatge	2
	Prestacions i ajuts	8
	Total	21
Violència	Violència psicològica i/o física	7
	Total	7
Psicològica	Orientació psicològica general	54
	Total	54

(Taula: Dades pròpies relatives a l'any 2014)

3.3- Distribució de les usuàries segons l'edat

Segons les dades de la següent taula, la majoria de dones que venen al servei es troben entre els 30 i els 45 anys, el 51,6% l'any 2014. Com es pot observar, aquesta franja d'edat sempre ha superat considerablement a les altres al llarg dels anys. En menor proporció tenim a les dones ateses majors de 45 anys, amb un 29%, però que si comparem amb anys anteriors, aquest nombre ha crescut més del doble. I, per últim, tenim la franja d'entre 18 i 29 anys que va augmentant progressivament però que constitueix el 19,4% del total de dones ateses.

ANY	Entre 18 i 29 anys	Entre 30 i 45 anys	Més de 45 anys	No hi ha dades
2011	13 (31,0%)	20 (47,6%)	6 (14,3%)	3 (7,1%)
2012	6 (12,8%)	35 (74,4%)	3 (6,4%)	3 (6,4%)
2013	8 (18,6%)	24 (55,8%)	8 (18,6%)	3 (7%)
2014	12 (19,4%)	32 (51,6%)	18 (29%)	0 (0%)

(Taula: Dades pròpies relatives a l'any 2011-2014)

3.4- Distribució de les usuàries segons país d'origen

	Nacionalitat espanyola	Nacionalitat d'altres països
2011	11 (26,2%)	31 (73,8%)
2012	13 (27,7%)	34 (72,3%)
2013	13 (30,2%)	30 (69,8%)
2014	30 (48,4%)	32 (51,6%)

(Taula: Dades pròpies relatives a l'any 2011-2014)

Com podem veure en aquesta taula des del 2011 el SIAD de la Cerdanya atén, en major proporció, a dones d'origen estranger. Però aquest 2014 el nombre de dones de nacionalitat espanyola ha crescut considerablement i s'ha reduït la diferència. Podem pensar que el fet de tractar-se d'una comarca petita, on tothom es coneix, fa que moltes dones de nacionalitat espanyola siguin reticents a l'hora d'utilitzar el nostre servei. Però, com podem veure, aquest fet està variant a nivell quantitatiu.

3.5- Distribució de les usuàries d'origen migrat, segons nacionalitat

En la següent taula podem observar quins són els països d'origen d'aquestes dones migrades. La gran majoria provenen de països llatinoamericans i, de manera significativa, de Bolívia.

Pais d'origen	Nº d'usuàries
Bolívia	18
Brasil	3
Uruguai	2
Rep. Dominicana	3
Colòmbia	2
Perú	1
Romania	1
Moldàvia	1
Moçambic	1

(Taula: Dades pròpies relatives a l'any 2014)

3.6- Font de derivació

Font de derivació	Nº d'usuàries
Iniciativa pròpia	33
Mossos d'Esquadra (Oficina d'atenció a la víctima)	8
Serveis Socials (Atenció primària)	14
Hospital (Atenció Primària)	2
Altres	5

(Taula: Dades pròpies relatives a l'any 2014)

Com veiem en la taula anterior, el nombre de casos que acudeixen al servei per iniciativa pròpia ha estat de 33 dones, essent aquesta la via d'accés principal. La següent via d'accés tenim els Serveis Socials, seguit de l'Oficina d'atenció a la víctima de Mossos d'Esquadra i l'àrea d'atenció primària de l'Hospital de Puigcerdà.

4- ACTUACIONS IMPULSADES PEL SERVEI

A continuació farem una exposició de quines han estat les actuacions i activitats impulsades des del SIAD, d'acord amb els objectius fixats pel servei i en relació amb els eixos previstos en el Pla de polítiques de dones de la Cerdanya (2010-2014).

4.1- Suport a les associacions de dones

El SIAD ha ofert suport tècnic a les associacions de dones existents a la comarca en la realització d'activitats, d'acord amb l'eix 1 del Pla de polítiques de dones consistent en la visibilització i participació femenina, per tal de fomentar el teixit associatiu femení com a eina de participació i relació entre les dones de la comarca.

Des del SIAD s'ha mantingut el contacte amb les associacions de dones del territori al llarg de l'any, oferint el nostre suport, informant sobre les convocatòries de subvencions per part de la Generalitat i sobre les activitats que s'han anat duent a terme des del servei.

4.2- Actuacions Formatives

4.2.1- Xerrada Informativa

Xerrada informativa "Maternitat, paternitat i lactància: Qui, com què i quan?" a càrrec d'una gestora on es va parlar sobre les prestacions de maternitat i paternitat que hi ha actualment, durant i després del part. Es va explicar qui les podia demanar i quan, el seu import, quina administració les atorga i com es tramiten.

S'han realitzat dues xerrades al llarg de l'any, una el 6 de juny i l'altra el 6 de novembre, coincidint amb el final dels cursos de prepart de l'Hospital de Puigcerdà. L'activitat es va dur a terme en una de les sales de l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya a Puigcerdà, a les 20h.

La difusió de l'activitat es va dur a terme a través de la distribució de cartells, enviament d'e-mails informatius i anunci a les principals revistes gratuïtes de la comarca. També es va contactar amb les llevadores de l'Hospital de Puigcerdà per a que informessin a les dones assistents al curs de prepart.

Des del SIAD hem valorat l'èxit de la xerrada tenint en compte l'alt nivell d'assistència i participació a l'acte i tenint en compte que es tractava un tema dirigit a un públic específic. No es va distribuir enquesta de satisfacció pel tipus d'activitat que era, però totes i tots els assistents van manifestar l'alt grau de satisfacció tant pel que fa a la professional que feia la xerrada com pel tema tractat, ja que els va resoldre molts dubtes.

(Foto: Moment de la xerrada duta a terme a Puigcerdà)

5. ACTUACIONS ON COL-LABORA EL SIAD

5.1- Cursos d'Inserció Laboral

Col·laboració amb el Servei d'Immigració del Consell Comarcal de la Cerdanya en la organització i difusió de diversos cursos d'inserció laboral que tenien com a objectiu principal incrementar les condicions d'ocupabilitat dels alumnes.

Al llarg de l'any s'han realitzat els següents cursos:

- Curs d'Informàtica inicial
- Curs de Llengua Francesa: nivell inicial
- Curs d'ajudant de cuina
- Curs d'alfabetització en català

Creiem important la col·laboració perquè el 70% de l'alumnat és dona i aquest cursos afavoreixen la integració de la dona al mercat laboral, el seu apoderament i autonomia.

6. PARTICIPACIÓ DEL SIAD EN EL PROTOCOL PER A L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA A L'ALT PIRINEU I ARAN

Al 2003, conjuntament la Fundació Hospital de Puigcerdà, el Jutjat de Primera Instància, Mossos d'Esquadra i l'àrea de serveis socials del Consell Comarcal de la Cerdanya van treballar en el primer protocol per a l'abordatge dels casos de violència a la comarca. No serà fins 2004 quan es formalitzi el "Circuit d'actuacions comarcals en situacions urgents en l'àmbit de la violència de gènere".

Amb l'entrada en vigor de la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista de la Generalitat de Catalunya fa fer que es plantegés la revisió i actualització del circuit. Però les dificultats burocràtiques en el procés de revisió i formalització van fer que no prosperés.

En compliment de l'acord pel qual s'aprova el procediment de coordinació institucional per al desplegament del circuit de l'Alt Pirineu i Aran per a

l'abordatge de la violència masclista, signat a principis de juny del 2010, es celebra la primera Comissió tècnica de l'Alt Pirineu i Aran. Sorgeix de nou la necessitat de vetllar per la formalització del nou circuit.

El mateix any, el Consell Comarcal de la Cerdanya aprova el Pla de Polítiques de Dones de la Cerdanya (2010-2014). El Pla s'estructura en 6 eixos, entre els quals es contempla l'abordatge de la violència de gènere.

L'eix 5 es dedicat a la Violència de gènere. Té com a objectiu general assolir una intervenció integral contra la violència masclista de forma coordinada entre totes les entitats i serveis dedicats a l'abordatge d'aquesta problemàtica.

Finalment, tenint en compte totes les indicacions i consideracions de la Comissió Tècnica i les accions recollides en el primer Pla de Polítiques de Dones de la Cerdanya (2010-2014), al 2012 es va consolidar el nou "Protocol d'actuacions comarcals en situacions urgent en l'àmbit de la violència masclista a la Cerdanya" inclòs en el Protocol per a l'abordatge de la violència a l'Alt Pirineu i Aran i en el qual el SIAD de la Cerdanya també hi participa.

6.1- Participació en la comissió interdisciplinària de treball i seguiment de casos de violència masclista

Es tracta d'un espai de trobada i d'intervenció coordinada professional per a l'abordatge de la violència masclista. La finalitat de la comissió de treball i seguiment en casos de violència masclista és la prevenció, detecció, intervenció i recuperació de les víctimes.

Les trobades tenen lloc un cop al mes per tractar i fer seguiment de casos.

L'actuació multidisciplinària i interadministrativa crea una xarxa, que en molts cops és la única capaç de protegir, acompanyar i recolzar a les víctimes de violència masclista.

- Integrants:

_ Representant de l'Àrea bàsica de Salut - Fundació Hospital de

Puigcerdà

- _ Representant de Salut Mental – Fundació Hospital de Puigcerdà
- _ Representant de Mossos d'Esquadra - Àrea Bàsica Policial Cerdanya
- _ Representant del cos de la Policia Local de Puigcerdà
- _ Representant del Servei d'Informació i Atenció a les dones del Consell Comarcal de la Cerdanya
- _ Àrea de Serveis Socials del Consell Comarcal de la Cerdanya

Si es valora oportú i necessari, es farà extensible a altres agent de proximitat de la comarca.

- Objectius de la comissió:

- _ Donar una atenció integral i de qualitat a les dones i llurs fills/es víctimes de violència masclista
- _ Afavorir i promoure la coordinació real entre els professionals que intervenen en l'àmbit de la violència masclista
- _ Dissenyar i impulsar nous recursos i formes d'intervenció en l'atenció dels casos de violència masclista
- _ Treballar en equip i en xarxa per tal de poder portar a terme una intervenció dirigida a la recuperació de la víctima i a l'eradicació de la violència masclista.
- _ Garantir el bon funcionament i l'ampliació i millora dels circuits i els canals de coordinació i derivació
- _ Planificar i portar a terme actuacions conjuntes de prevenció i sensibilització per eradicar la violència masclista
- _ Impulsar la introducció de canvis que permetin una atenció eficaç
- _ Detectar possibles mancances en el protocol i definir propostes de millora
- _ Recull anual del nombre de casos atesos a la comarca

6.2- Participació en la sessió informativa del Protocol de prevenció de la MGF

El SIAD de la Cerdanya va participar en la organització d'una xerrada informativa sobre el Protocol de prevenció de la mutilació genital femenina, el 30 de maig al Consell Comarcal de la Cerdanya i a càrrec de Mireia Valls, referent territorial de Catalunya central de la Direcció General per a la Immigració.

Es van convidar als professionals en l'àmbit de l'educació, salut, cosos de seguretat i serveis socials. Es va fer una presentació del protocol existent, un anàlisi de possibles casos de risc a la comarca i es va facilitar documentació informativa per tots els assistents.

L'objectiu d'aquesta sessió era assegurar el coneixement d'aquest Protocol des de tots els àmbits i agents que considerem que poden estar implicats en la detecció i prevenció de possibles casos de mutilació genital femenina, establir un referent en cada àmbit i poder arribar a fer una treball coordinat de detecció i prevenció de possibles casos.

Annex 1- Cartell de la xerrada de maternitat

Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)

XERRADA INFORMATIVA:

Maternitat, paternitat i lactància: qui, com, què i quan?
(Drets laborals de maternitat, paternitat i lactància, prestacions, etc...)

Divendres 6 de juny de 2014
a les 20h
Arxiu Comarcal de la Cerdanya
(Passeig 10 d'Abril, 2 2n)

Organitza:

Amb la col·laboració:

Generalitat de Catalunya
Institut Català
de les Dones

Espai cedit per:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació
Arxiu Comarcal de la Cerdanya

Annex 2- "Protocol per a l'abordatge de la violència a l'Alt Pirineu i Aran"
inclou el "Protocol d'actuacions comarcals en situacions urgent en
l'àmbit de la violència masclista a la Cerdanya"

